

STROMNÍČEK

18

ŠKOLNÍ ČASOPIS ZŠ DOLNÍ TŘEŠŇOVEC

Drazí čtenáři!

V tomto čísle Stromníčku si budete moci přečíst o **ohrožených druzích zvířat**.

Na našich listech nyní najdete spoustu živočišných druhů, kteří potřebují lidskou pomoc a péči! A jak ohroženým zvířatům pomáhat? I to se v tomto čísle dočtete...

Zde se představuje naše redakce:

Štěpánka Šimonová – Mojí vášní je psaní a čtení. Pak i šachy, lyžování, horolezectví a divadlo. Naprosto zbožňuji kočky a vůbec biologii. Až vyrostu, budu dokumentaristkou divoké přírody.

Barča Filipová – Mám ráda kočky, jazyky (angličtina, němčina, ruština, japonština...), zeměpisnou nauku a moje vysněná destinace je Japonsko.

David Rajnoch – Mám rád cestování, rybařinu, školu (zejména fyziku, občanku a němčinu).

Jonáš Rajnoch – Rybařím (můj největší úlovek byla ryba, která vážila 2.5kg a měřila 44cm; můj nejmenší úlovek měřil jen 5cm) a rád uklízím a mazlím se s koťaty.

Miriám Barvínková -

Máťa Vařejko – Mám rád houby, taky PlayStation, želvy, auta, přírodu. A mám moc rád svoji rodinu i jídlo a pití.

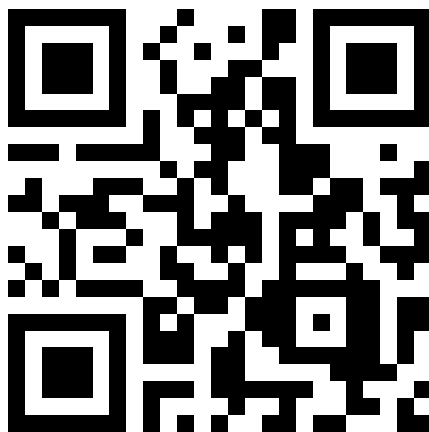
Laura Mihulková – Moc mě baví *pole dance* a ježdění na koni. Ráda vyrazím za zvířaty a do přírody. Nejraději mám šelmy, slepice a taky koně.

Zoe Drápková – Chtěla bych být královnou hvězdiček. Mám ráda vyrábění, malování, školu, přátelství a taky to, že jsem milá a chytrá. Obzvláště mám ráda vlky polární. A jsem samotář.

Hned ze začátku vyhlášíme vítěze naší soutěže.

Tématem bylo vytvořit obrázek, básničku, příběh nebo krátký dokument na téma ohrožený outloň váhavý a Sumatra. Za vítězku, která se vypraví do olomoucké zoo, prohlašujeme Lauru Mihulkovou, která vytvořila krátké video. Moc gratulujeme!

Na ně se můžete podívat zde:

Co to je IUNC?

Štěpánka Šimonová

V tomto díle Stromníčku se s tímto pojmem určitě nejednou setkáte. Ale co to IUNC znamená?

Je to anglická zkratka pro svaz ochrany přírody. Tahle organizace hledá ohrožené druhy a pak jim přiřazuje kódy a rozdělují je do skupin podle toho, jestli se jedná o zvířata vyhubená, ohrožená, kriticky ohrožená nebo neohrožená (čili málo dotčená). Taky určuje, kde bude chráněná krajinná oblast, přírodní památka nebo přírodní rezervace.

Je to organizace, která sužuje více jak 10 000 vědeckých pracovníků z celého světa! Pořádá konference a kongresy na kterých se rozhoduje jak ohroženým druhům pomáhat.

Pokud tedy někdy uslyšíte: „Tohle zvíře je podle IUNC ohrožené“ znamená to, že si pisatel svoje tvrzení nevycucal z prstu, ale má ho od IUNC, ověřené organizace.

KÓDY IUNC:

LC = málo dotčený (nic ho příliš neohrožuje)

NT = téměř ohrožený (zvíře už má nějaké problémy, snadno se může stát ohroženým)

VU = zranitelný (počty jedinců tohoto druhu rychle ubývají)

EN = obecně ohrožený (už je potřeba začít s tímto druhem něco dělat)

CR = kriticky ohrožený (jen krůček k vyhynutí)

EW = vyhynulý v přírodě (jedinci tohoto druhu už se vyskytují jen v zajetí)

EX = vyhynulý (na světě už nejsou žádní jedinci tohoto druhu)

Smutný příběh kožnatky

Maty Vařejko

Kožnatka Swinhoeova bohužel vyhyne.

V současné chvíli jsou na světě poslední dvě Kožnatky Swinhoeovy a obě jsou samci. Znamená to tedy, že neexistuje žádná šance, že by se mohl tento druh rozmnožit. Tyto želvy žijí v čínské a vietnamské zoo, ve volné přírodě se pravděpodobně již nevyskytují. Můžou za to toxiny a invazivní řasy, které dohromady zničily přirozené prostředí, v němž tento druh žil. Vědci se pokusili o záchranu těchto zvířat, zbudovali pro ně například chráněnou pláž, kam poslední samice mohla naklást až 100 vajec ročně, ale tato samice nikdy žádné nenakladla. Pokusili se v posledních 10 letech i o řadu náročných umělých oplodnění, ani ta však nebyla úspěšná. Při posledním v roce 2018 tato poslední samice druhý den zemřela, čímž tento druh ztratil naději na přežití. Existuje snad mizivá naděje, že by se někde ve volné přírodě asijských řek mohly některé exempláře vyskytovat, tato šance je však extrémně malá a vypadá to, že kožnatka Swinhoeova se zařadí na dlouhý seznam člověkem vyhubených živočichů.

Přesto držíme palce a krunýře.

Představení tučňáka chocholatého

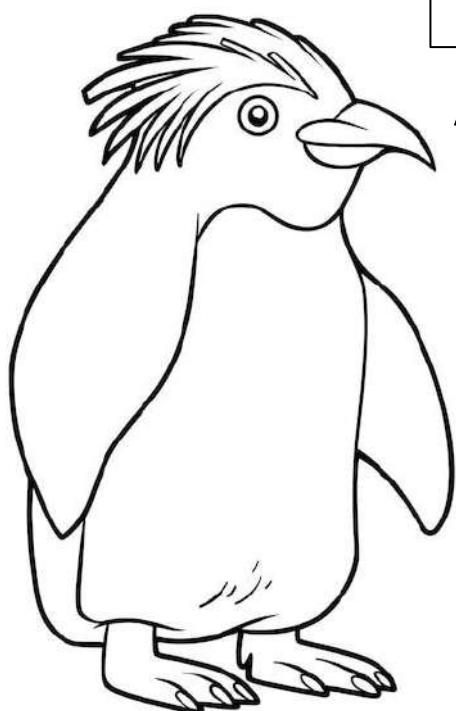
(Eudyptes sclateri)

Zoe Drábková

S tučňákem novozélandským a snárským tvoří *superdruh* (to je skupina hodně blízce příbuzných druhů kteří se vyvinuli ze stejného předka). Liší se delším zobákem a tmavě hnědě až černě zbarvenou duhovkou.

Žijí převážně na antarktických ostrovech. Více než polovinu života stráví na moři. Většinu života žije v páru, ale také v koloniích. Průměrně váží 5 až 7 kg. Rodí 1 až 2 vejce. Hnízda jsou kruhovitá a ohraničená kamínky nebo větvičkami. Mláďata se rodí slepá a šedivá. V minulosti byl jejich největším nepřítelem člověk, který je lovil pro tuk.

Vybarvi mě!

DODATEK:

NENÍ TUČŇÁK JAKO TUČŇÁK

Na naší planetě žije spousta druhů tučňáků (vědci jich rozlišují 18), některým se daří skvěle, jiní ale (tak jako třeba tučňák chocholatý) vymírají.

Vzácnost mezi rybami

Jonáš Rajnoch

Hlavatka je velmi vzácná ryba. Hlavatka je podobná pstruhovi duhovému.

Největší hlavatka měřila přes 180 cm a vážila přes 60 kg. Obývá širší podhorské řeky v povodí Dunaje a Tisy. Její areál zahrnuje většinu území Slovenska, zasahuje

do Maďarska, Rakouska, Rumunska, na Ukrajinu a okrajově také do České republiky, na východní Moravě. V současné době je místy vysazována i mimo původní areál rozšíření, např. v povodí Vltavy, ale i v Německu, Francii a jinde.

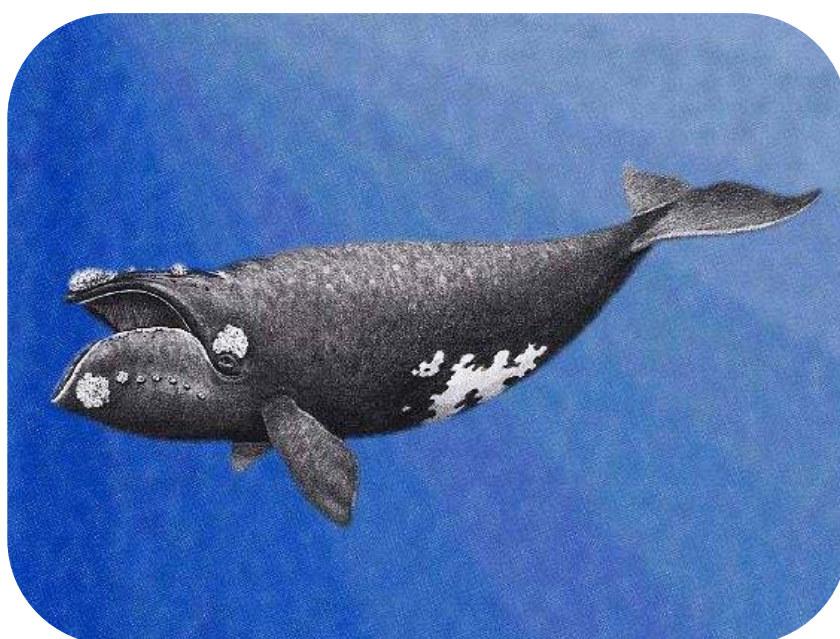
Mrkněte se na video,
které život hlavatky
popisuje ještě
podrobněji.

Neznámý obr

Barča Filipová

Velryba Japonská není úplně známý druh velryby, proto se o ní těžko hledají informace. K tomu taky svědčí to, že poslední data počtu uvedená na internetu jsou z počátků 21. století a to zahrnuje necelou tisícovku. Jedná se o zhruba 18 metrů velkého a 70 až 100 tun těžkého obra. Ovšem i obři mohou být krásní a proto jsem si z mnoha druhů ohrožených zvířat vybrala právě tuhle. Jejich mohutné černé tělo je hodně zavalité a zespodu na břicho má každý jedinec nepravidelně bílý flek. Jsou ohrožení (podle IUCN) a to hlavně kvůli tomu, že dříve bylo v Japonsku jejich maso velmi populární. Jedna z příčin je ovšem také křížení s Velrybami Grónskými.

Ať už tak či onak Velryby Japonské jsou nádherná zvířata a měli by se chránit. A tak doufám, že nejen moje generace se bude moc kochat těmihle nádhernými zvířaty.

Není kůň jako kůň

David Rajnoch

Kůň Převalského je údajně jediný do současnosti přeživší divoce žijící druh koně. Ve volné přírodě byl na přelomu 60. a 70. let 20 století téměř vyhuben, přežil jen díky péči zoologickým zahradám a jejich dlouholeté spolupráci.

Aktuálně žijící koně pocházejí z pouhých 13 předků. Z rodokmenu všech žijících koní je zjevné, že 70 % z nich má „pražského“ předka. Zoologická zahrada v Praze chová koně Převalského od roku 1921 a od roku 1959 vede celosvětovou plemennou knihu tohoto druhu. Kůň Převalského obýval kamenité stepi a polopouště Střední Asie na pomezí dnešního Mongolska a Číny, ale dříve obýval výrazně rozsáhlejší část střední Asie.

Mongolsko přitahuje dobrodruhy, jeden z nich je také Jakub Vágner – dobrodruh, extrémní cestovatel a rybář, držitel mnoha světových rekordů a všeobecně uznávaný odborník na lov rybích gigantů. Jakub Vágner jel do Mongolska už třikrát, ale ne za koněm Převalského, ale za dalším vzácným druhem Tajmenem sibiřským ale o tom někdy příště...

Zkuste odpovědět na tuto otázku: *Kde žije kůň Převalského?*

- a) Grónsko
- b) Mongolsko
- c) Nový Zéland

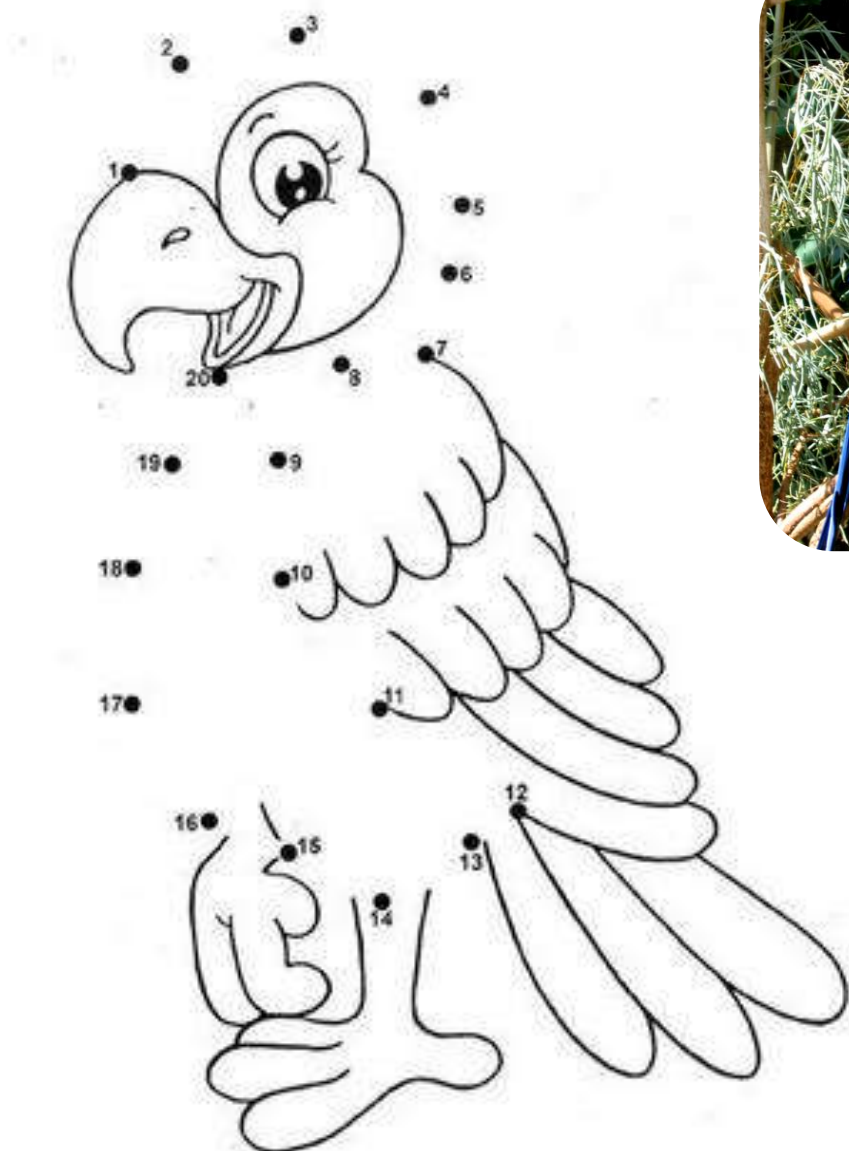
VU

Modrý král zelené Brazílie

Miriam Barvínková

Ara hyacintový je největším papouškem schopným letu. Je celý modrý, jen kolem očí a na bradě má žlutou barvu. Uvádí se, že v dospělosti (12 až 15 let) dokáže rozlousknout i kokosový ořech.

Zkus aru správně pospojovat a pak ho podle popisu a obrázku správně vybarvit

Tygři celého světa

Laura Mihulková

Tygři jsou hodně ohrožení. Jsou oranžový a mají černé pruhy, i uši mají černé. Vzadu na nich mají bílé tečky.

Z Afriky (kde už ale nežijí) se tygři přesunuli do Asie.

Tygři jsou výborní plavci.

Aktuálně rozlišujeme šest druhů tygrů. Největší je tygr ussurijský (může vážit i více jak 200 kilo, jedná se tak o největší přírodní kočkovitou šelmu) a z toho nejrozšířenější je tygr indický (také označován jako tygr bengálský), který tvoří celou polovinu populace všech tygrů. V přírodě už je těchto šelem méně jak 4 000 kousků.

Jak tygry chránit? Mrkněte na *stránky International Tiger Project*.

